

НЕВКО І. В. Use of interactive technologies in education.

The article is devoted to interactive technologies in education. Their varieties and features of application in the educational process are considered. Modern requirements put forward in educational standards encourage teachers not only to provide students with educational information, but also to teach them ways of practical application in everyday life. The interactive model of training is designed to implement the task data.

The article discusses the use of interactive technologies as the main component of professional growth. The main problems of the quality of education in Ukraine are considered. It is determined that in order to improve the quality of education, it is necessary to involve interactive technologies in the educational process. The paper notes that the increase in the effectiveness of the traditional system occurred primarily through the introduction of new approaches to the methodology for conducting lectures, seminars, and practical classes. The article proves that as a result of the optimal use of various interactive teaching methods, the positions of the teacher and students in the teaching and educational process change. From the carrier of ready knowledge, the teacher turns into the organizer of cognitive activity of students, and the latter become equal subjects in training. One of the main advantages of interactive teaching methods is the approximation of the learning process to the real practical activities of future specialists. Interactive methods contribute to the intensification and optimization of the learning process, help to learn to solve problems, correctly formulate your own opinion; analyze the information received; to argue, defend their point of view; be more confident and independent.

Keywords: interactive technologies, interactive systems, interactive complexes, teaching methods.

УДК 378.011.3-051:34-047.22

Геращенко В. В.

**ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО
ВИКЛАДАЧА ПРАВОЗНАВСТВА В УМОВАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ**

Порушено проблему формування професійної компетентності майбутніх викладачів правознавства. Визначено й розглянуто зміст компетентностей викладача правознавства. Зазначено, що викладач повинен володіти цілим рядом культурних і професійних компетенцій: методична, комунікативна, організаційна, аналітична, дослідницька, психологічна, громадянська. Всі вони в комплексі формують професійну компетентність як функцію освіти і досвіду педагога.

Компетентність фахівця з вищою юридичною освітою – це прагнення й здатність реалізувати свій потенціал (знання, уміння, навички, досвід, особистісні якості) у професійній сфері. Для успішного виконання своїх професійних функцій викладач правознавства має бути й організатором, і висококваліфікованим конкурентоспроможним фахівцем у своїй галузі. Сучасний викладач покликаний експериментувати, здійснювати творчий пошук ефективних, нестандартних підходів до вирішення педагогічних проблем, уміти запроваджувати новітні технології навчання, оригінальні педагогічні ідеї, інноваційні методи.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, компетенції, професійна компетентність, юридична освіта, професіоналізм, патріот, громадянин.

Зміни, що відбуваються сьогодні майже в усіх сферах суспільного життя, істотно підвищують роль вищої освіти. Згідно з концепцією модернізації освіти основною метою професійної освіти у вищій школі є підготовка кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентоспроможного, компетентного, здатного до ефективної роботи на рівні світових стандартів.

Саме система освіти ставить перед собою завдання виховати компетентну і соціально-активну особистість, яка має фундаментальні наукові, спеціальні і педагогічні, теоретичні і практичні знання, творче педагогічне мислення, широку ерудицію, духовність. Саме вищий освітній заклад володіє духовним потенціалом, здатним створити новий тип фахівця, професіонала, вивести його на новий значно вищий рівень соціальної реальності, особистої культури, де поєднуються професіоналізм, інтелект, соціальна зрілість, прагнення до творчості. Вимоги до майбутнього фахівця, наставника молоді, зумовлюються соціальною потребою суспільства у гармонійно розвиненій, аксіологічно зорієнтованій, духовно багатій особистості [8].

Орієнтуючись на сучасний ринок праці, до пріоритетів сьогодення освіта відносить уміння оперувати такими технологіями й знаннями, що задовольняють інформаційні потреби суспільства та забезпечують готовність молоді активно діяти у швидкоплинних умовах. Одним зі шляхів узгодження змісту освіти з сучасними потребами суспільства, забезпечення інтеграції світового освітнього простору є орієнтація на компетентнісний підхід у підготовці фахівців та створення ефективних методик його запровадження [5].

Компетентнісний підхід в галузі освіти передбачає підготовку викладачів правознавства нової формації, що не лише володіють енциклопедичними знаннями, а уміють ефективно вирішувати різноманітні проблеми на основі отриманих знань, а також постійно їх поповнювати, тобто безперервно навчатися.

Специфіка підготовки викладачів правознавства вимагає від вищих навчальних закладів розробки нових підходів, які б сприяли розширенню загальної ерудиції студентів та водночас орієнтували їх на оцінку й вибір інформації, поглиблення фахових знань, забезпечення розвитку спеціалізованих умінь.

У психолого-педагогічній науці активно обговорюється вдосконалення системи освіти шляхом компетентнісного підходу (М. Ю. Кадемія, В. І. Луговий, І. О. Зимня, А. К. Маркова, О. В. Овчарук). Питання професійної компетентності розглядали у своїх дослідженнях М. Мельник, О. М. Шпортун, І. І. Драч, В. П. Титаренко, В. Ю. Стрельников, Б. М. Андріївський, Л. П. Василевська-Скупа, О. О. Скупа, О. О. Субіна. Значна частина праць цього спрямування відводиться висвітленню проблем професійної підготовки юридичних педагогічних кадрів, розвитку їх

професійної компетентності (Є. Б. Безсмолий, А. М. Гуз, В. А. Андрейцев, Б. І. Андрусишин, О. О. Данькевич, В. А. Свідовська).

У законах України “Про освіту”, “Про вищу освіту” у “Національній доктрині розвитку освіти” наголошується, що модернізація вищої освіти в Україні має бути спрямована на її гуманізацію, зростання інтелектуального, духовно-морального потенціалу особистості та суспільства, забезпечення реальної підготовки особистості до життя та професійної діяльності на основі сучасних підходів, збереження кращих національних традицій з урахуванням тенденцій євроінтеграції та Болонського процесу [4]. Акцентується увага на високі вимоги до особи та професійної діяльності педагога. Суспільство висуває перед сучасним педагогом необхідність наявності високої культури, глибокої моральності, сформованої системи цінностей і переконань, громадянської позиції, зацікавленості у розвитку творчого потенціалу своїх студентів, здатності до інноваційної діяльності, самовдосконалення, професійної активності та ін.

Специфіка педагогічної діяльності ставить перед викладачем вищого навчального закладу низку вимог, які в педагогічній науці визначаються як професійно значимі особистісні якості. Останні характеризують інтелектуальну й емоційно-вольову сторони особистості, суттєво впливають на результат професійно-педагогічної діяльності й визначають індивідуальний стиль педагога. Особливо важливим є формування в майбутнього педагога професійної компетентності, яка сприяє становленню викладача-професіонала [6].

Розвиток професійної компетентності викладача правознавства розпочинається ще з лав студентства і є одним з основних завдань вищого навчального закладу.

У літературі визначилися декілька основних підходів, ключовим з яких є концепція Н. Кузьміної. Вона визначила компетентність через сфери здібностей, які необхідні педагогам. Інші автори включають у ці здібності і психологічні якості особистості. Деякі автори вважають, що компетентність педагога включає такі особисті якості, як ініціативність, відповідальність, працьовитість, цілеспрямованість, упевненість у собі. Іншим уявляється, що необхідно включати в структуру компетентності і мотиваційно-ціннісну сферу, яка значною мірою визначає рівень оволодіння знаннями. Таким чином, перераховані складові професійної компетентності означають, зрілість людини у професійній діяльності, в професійному спілкуванні, у становленні особистості професіонала, його індивідуальності [2]. І. Гришина вважає, що компетентність є частиною професіоналізму, при цьому вона обумовлює його і співвідноситься з ним як категорія можливості і дійсності. Щоб компетентність як потенційна можливість привела до ефективної професійної діяльності, необхідні певні об'єктивні умови, відновлена мотивація, вольові зусилля і певна актуалізація набутих знань. Дослідниця також зазначає, що компетентність не є стабільним атрибутом особистості.

Навпаки, це надзвичайно динамічне утворення, що є результатом ділового вдосконалення, безперервного процесу розвитку професіоналізму.

Компетентність – це не тільки професійні знання, уміння і досвід, а й відношення до справи, певні схильності, цікавість, прагнення, а також здатність ефективно використовувати знання і уміння, особисті якості для забезпечення потрібного результату на робочому місці.

Отже, сучасний викладач правознавства повинен володіти цілим рядом культурних і професійних компетенцій: методична, комунікативна, організаційна, аналітична, дослідницька, психологічна, громадянська. Всі вони в комплексі формують професійну компетентність як функцію освіти і досвіду педагога. Однією з компетентностей є громадянська освіта – формування свідомого громадянина, патріота, професіонала, тобто людини, якій притаманні особистісні якості й риси характеру, світогляд і спосіб мислення, почуття, вчинки та поведінка, спрямовані на саморозвиток та розвиток демократичного громадянського суспільства.

Викладач має володіти всіма рольовими складовими професійної позиції: як громадянин – служити суспільству і справі, якій віддає себе, свій досвід і здібності; як майстер своєї справи – розбиратися в науці, яку викладає, педагогіці і психології навчання й виховання, підносити до еталону, зразка майбутню професію студентів; як організатор – активізувати різноманітну діяльність студентів; як вчений – виявляти надзвичайну захопленість своєю навчальною дисципліною, організовувати дослідницьку діяльність студентів; як експериментатор і новатор – удосконалювати методику навчання у виші, оволодівати інноваційними технологіями навчання тощо. Зазначене вимагає перебудови “Я-концепції” викладача, наявності у нього внутрішньої згоди на необхідність змін, усвідомлення власного професійного й особистісного розвитку як цінності і життєво важливої потреби [1].

В умовах інформаційного суспільства для успішного виконання своїх професійних функцій викладач правознавства повинен бути й організатором, і висококваліфікованим, конкурентоспроможним фахівцем у своїй галузі, й оратором, і психологом, й аналітиком, патріотом, громадянином, справжнім ерудитом в інших галузях знань, і творчою особистістю. Сучасний викладач повинен: володіти не тільки професійною компетентністю і готовністю до фахової, науково-педагогічної та викладацької діяльності, але й мати значний особистісний культурний розвиток для реалізації виховних функцій, трансляції норм і традицій соціокультурної спільноти педагогічних працівників; демонструвати ціннісне ставлення до професіоналізму і мати сформовану на цій основі стійку мотивацію до професійної педагогічної діяльності тощо.

Сучасний викладач покликаний експериментувати, здійснювати творчий пошук ефективних, нестандартних підходів до вирішення педагогічних проблем, уміти запроваджувати новітні технології навчання,

оригінальні педагогічні ідеї, інноваційні методи.

Щодо європейського виміру професійних якостей викладача, то сучасне бачення цього питання може бути визначене за контекстом міжнародних угод та настанов, прийнятих в рамках Болонського процесу, і загалом розкриватися як гармонійне поєднання національної й транснаціональної складової в реалізації освітньої діяльності та вихованні громадян сучасного глобалізованого суспільства [7].

Аналізуючи міжнародні тенденції розвитку суспільства та сучасні акценти освітньої політики європейських держав, можна визначити основні професійні вимоги, які дозволять викладачу на базі національної освіти стати повноправним громадянином Європи Знать, бути конкурентоспроможним фахівцем в педагогічній галузі і реалізувати свій творчий потенціал в будь-якій з Європейських чи світових держав. Серед цих вимог головними є:

1) *європейська ідентичність*. Європейський вчитель повинен мати такі якості, які дозволять йому бути вчителем не лише у власній країні, а й мати змогу викладати за програмами будь-якої держави. Європейський вчитель має бути патріотом своєї держави, але в той же час відчувати себе частиною великої європейської родини. Це поєднання національної приналежності та загальноєвропейської ідентифікації забезпечує розуміння важливості питань багатформатності і гармонійності сучасного суспільства. Різноманітність в межах єдності є ключовим аспектом визначення європейської ідентичності, яка передбачає відкритість до загальносвітових цінностей.

2) *європейські знання*. Європейський вчитель повинен розумітися на питаннях функціонування та розвитку інших європейських систем освіти і питаннях освітньої політики на рівні ЄС. Він має сприймати систему освіти своєї країни в органічному взаємозв'язку з освітою інших європейських держав. Повинен орієнтуватися в загальних питаннях освітньої політики європейських і світових країн. Європейський викладач має знати історію європейського розвитку і її вплив на сучасне європейське суспільство.

3) *європейська полікультурність*. Європейські вчителі повинні органічно сприймати багатопланову сутність європейського суспільства. Вони мають бути добре обізнані в питаннях власної культури і відкриті до сприйняття цінностей інших культур; вміти тактовно й толерантно поводитись в іншому культурному середовищі, не виявляючи національного шовінізму. Працюючи з учнями/студентами, які належать до різних етнічних груп, вчитель має з повагою ставитися до їх національних традицій і поважати їх самобутність. Європейський учитель виступає за демократичне вирішення проблем полікультурності суспільства знань і забезпечення рівних можливостей доступу до освіти для всіх жителів Землі.

5) *європейський професіоналізм*. Для набуття якостей європейського професіоналізму європейський вчитель повинен мати освіту, яка б

дозволяла йому викладати в будь-якій європейській країні. Він повинен застосовувати “європейський” підхід при викладанні різних предметів і реалізувати міждисциплінарні зв’язки орієнтуючись на європейські наукові традиції. Європейський вчитель має обговорювати зміст навчальних програм і свої педагогічні методи з колегами з інших європейських країн. Він має цікавитися і вивчати різні методики викладання і досвід організації навчання. Він, зазвичай, спирається на результати наукових досліджень різних країн, щоб зрозуміло пояснити професійні питання і належно організувати навчання [7].

Педагогічна освіта в цей час орієнтовна на новий рівень професіоналізму, не обмежений національними кордонами. Багато навчальних курсів вже будуються на засадах багатой історії європейських традицій, і це починання має успішні результати. Спільні програми за різними рівнями освіти, що пропонуються навчальними закладами Європейських країн, органічно сприяють розвитку європейського професіоналізму, так же як і застосування інноваційних технологій, які відкривають для цього широкі можливості.

б) *європейський рівень якості*. Для належної оцінки рівня професійної відповідності європейського вчителя встановленим вимогам, обов’язково має бути система визначення і порівняння якості підготовки фахівців різних європейських країн. Пропозиції стосуються як формальної оцінки систем педагогічної освіти, так і неофіційних обмінів та міжкультурних візитів. Болонський процес є важливим кроком на шляху до академічної узгодженості та створення загальних рамок визначення кваліфікацій по всій Європі. Збільшення сумісності між європейськими кваліфікаціями та прозорості результатів навчання випускників займає центральне місце в Болонському процесі, так же як і усунення перешкод для мобільності викладацьких кадрів.

Наведені вище положення передбачають подальший розвиток в плані визначення основних складових “європейських характеристик” сучасного освітянина, адже “європейський вимір” професійних педагогічних компетентностей складається з безлічі різних аспектів, які є необхідними для розвитку соціально-політичного і культурного контексту європейського співтовариства. Єдине, що має бути беззаперечним і вирішальним при формуванні європейських і загальносвітових педагогічних компетентностей – це загальнолюдський і гуманістичний контекст в організації роботи викладача та реалізації навчально-виховного процесу [7].

Загальноєвропейські вимоги щодо змісту сучасної педагогічної освіти визначаються, зокрема, в проекті Tuning “Ключові орієнтири для розробки і реалізації освітніх програм у предметній галузі “Освіта” [3]. За версією проекту Tuning “Освіта”, – фахівці освітньої галузі мають володіти загальними для всіх галузей компетентностями, які дозволять ефективно реалізувати свою професійну діяльність за будь-яким фаховим

спрямуванням, – так званими, – мета-компетентностями, до яких входять загальні та фахові мета-компетентності.

Загальні мета-компетентності [3]:

1. Уміння працювати в команді;
2. Здатність до створення нових ідей (креативність);
3. Здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
4. Здатність застосовувати знання на практиці;
5. Здатність до самоосвіти;
6. Здатність до спілкування в усній та письмовій формі рідною та іноземною мовою;
7. Здатність працювати самостійно;
8. Здатність діяти відповідно до етичних норм;
9. Здатність знаходити, обробляти, аналізувати і використовувати інформацію з різних джерел;
10. Знання і розуміння фахової галузі та професії;
11. Здатність вирішувати конфлікти і вести переговори;
12. Націленість на досягнення якості.

Фахові мета-компетентності [3]:

1. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнень та освітніх потреб особистості;
2. Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів своєї професійної діяльності;
3. Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації та рівня розвитку особистості;
4. Здатність до організації спільної діяльності та міжособистісної взаємодії суб'єктів освітнього процесу;
5. Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне освітнє середовище;
6. Здатність створювати умови для позитивного ставлення суб'єктів освітнього процесу до соціального оточення і самого себе;
7. Здатність використовувати основи теорії та методології освіти в професійної діяльності;
8. Здатність користуватися інформаційно-комунікаційними технологіями.

При формуванні наведеного переліку мета-компетентностей автори проекту Tuning “Ключові орієнтири для розробки і реалізації освітніх програм у предметній галузі “Освіта” орієнтувалися на доповідь Ж. Делора, члена міжнародної комісії з освіти для XXI століття “Освіта: прихований скарб”, в якій автор сформулював 4 цілі (стовпи) освіти:

- Навчитися жити в ладу з іншими людьми, що передбачає – розвиток розуміння інших, чужої історії, традицій, духовних цінностей і на цій основі спонукання людей до реалізації спільних проектів або вирішенню неминучих конфліктів розумним і мирним способом.

• Навчитися вчитися, що зумовлене інтенсивними змінами внаслідок науково-технічного прогресу і появою нових форм соціально-економічної діяльності, та потребує необхідності поєднання ґрунтовної загальної освіти й можливостей поглибленого вивчення обраної предметної галузі.

• Навчитися працювати – що передбачає крім формування професійних навичок, необхідності набуття компетентностей, які дозволять діяти в різних, зокрема, непередбачуваних ситуаціях, і працювати в команді. Це моменти, на які в освітніх методах не приділяється належної уваги.

• Навчитися жити в злагоді із собою. У ХХІ столітті кожному необхідно розвивати незалежність і власну думку в поєднанні із загостреним почуттям особистої відповідальності за досягнення загальних цілей [3].

Отже, дані наукові дослідження розширюють компетентнісний профіль сучасного викладача за рахунок наголосу на його соціальних функціях і ролях.

Висновки. Упровадження компетентнісної парадигми в освіті, має кардинально інноваційний характер, орієнтуючи майбутніх викладачів правознавства на практичне використання власних досягнень, формування загальної та фахової культури та здатності до педагогічної діяльності.

Формування професійної компетентності має бути результатом навчання студентів у вузі, включаючи цілий комплекс знань, умінь, розвинену мотивацію до професійного зростання та багато інших аспектів, що включають її сутність та специфічні особливості.

Формування професійної компетентності майбутнього викладача правознавства передбачає широке коло педагогічних завдань, орієнтацію освітнього процесу на розвиток студента, набуття досвіду практичної діяльності, що дозволить майбутньому фахівцю успішно здійснювати професійні функції, здатності самостійно розвивати й реалізовувати набутий у процесі навчання фаховий потенціал.

Використана література:

1. *Волкова Н.* Підготовка викладача вищої школи як стратегічне завдання / Н. Волкова // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – С. 11-18.
2. *Василевська-Скупа Л. П.* Професійна компетентність майбутнього педагога / Л. П. Василевська-Скупа, О. О. Скупа // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2013. – С. 181-184.
3. Ключевые ориентиры для разработки и реализации образовательных программ в предметной области “Образование”: публикация в рамках проекта Tuning TEMPUS / под ред. : И. Дюкарева, ун-т Деусто (Испания), Е. Караваевой, Е. Ковтун (Россия). – Більбао : Університет Деусто, 2013. – 81 с.
4. *Котикова О. М.* Практико-зорієнтована психолого-педагогічна підготовка майбутніх юристів : монографія / О. М. Котикова. – Київ : КНЕУ, 2010. – 343 с.
5. *Негребецька О. М.* Компетентнісно-орієнтована освіта як один з напрямів підготовки майбутнього вчителя музики / О. М. Негребецька // Наукові записки. Педагогічні науки. – 2014. – С. 237-241.
6. *Рижков В. С.* Теорія і практика конструювання цільових людей (професіограм) та процес професійної підготовки майбутніх юристів : монографія / В. С. Рижков. – Херсон : “Айлант”, 2010. – 280 с.

7. *Субіна О. О.* Формування соціальної компетентності майбутніх викладачів гуманітарних спеціальностей в умовах магістратури : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Субіна Оксана Олександрівна. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. – 248 с.
8. *Шпортун О. М.* Основні аспекти формування професійної компетентності майбутніх педагогів у ВНЗ / О. М. Шпортун // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2013. – С. 482-486.

References:

1. *Volkova N.* Pidhotovka vykladacha vyshchoi shkoly yak stratehichne zavdannia / N. Volkova // Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. – 2016. – S. 11-18.
2. *Vasylevska-Skupa L. P.* Profesiina kompetentnist maibutnoho pedahoha / L. P. Vasylevska-Skupa, O. O. Skupa // Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. – 2013. – S. 181-184.
3. *Klyuchevye orientiry dlya razrabotki i realizatsii obrazovatel-nykh programm v predmetnoy oblasti "Obrazovanie": publikatsiya v ramkakh proekta Tuning TEMPUS / pod red.: I. Dyukareva, un-t Deusto (Ispaniya), Ye. Karavaevoy, Ye. Kovtun (Rossiya).* – Bilbao : Universitet Deusto, 2013. – 81 s.
4. *Kotykova O. M.* Praktyko-zoriientovana psykholoho-pedahohichna pidhotovka maibutnikh yurystiv : monohrafiia / O. M. Kotykova. – Kyiv : KNEU, 2010. – 343 s.
5. *Nehrebetska O. M.* Kompetentnisno-oriientovana osvita yak odyz z napriamiv pidhotovky maibutnoho vchytelia muzyky / O. M. Nehrebetska // Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky. – 2014. – S. 237-241.
6. *Ryzhkov V. S.* Teoriia i praktyka konstruiuvannia tsilovykh liudei (profesiohram) ta protses profesiinoi pidhotovky maibutnikh yurystiv : monohrafiia / V. S. Ryzhkov. – Kherson : "Ailant", 2010. – 280 s.
7. *Subina O. O.* Formuvannia sotsialnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv humanitarnykh spetsialnostei v umovakh mahistratury : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Subina Oksana Oлександрівна. – Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova, 2015. – 248 s.
8. *Shportun O. M.* Osnovni aspekty formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv u VNZ / O. M. Shportun // Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy. – 2013. – S. 482-486.

ГЕРАЩЕНКО В. В. Формирование компетентностно-ориентированного преподавателя правопедения в условиях профессиональной подготовки.

В статье затронута проблема формирования профессиональной компетентности будущих преподавателей правопедения. Определены и рассмотрены содержание компетенций преподавателя правопедения. Отмечено, что преподаватель должен обладать целым рядом культурных и профессиональных компетенций: методическая, коммуникативная, организационная, аналитическая, исследовательская, психологическая, гражданская. Все они в комплексе формируют профессиональную компетентность как функцию образования и опыта педагога.

Компетентность специалиста с высшим юридическим образованием – это стремление и способность реализовать свой потенциал (знания, умения, навыки, опыт, личностные качества) в профессиональной сфере. Для успешного выполнения своих профессиональных функций преподаватель правопедения должен быть и организатором, и высококвалифицированным конкурентоспособным специалистом в своей области. Современный преподаватель призван экспериментировать, осуществлять творческий поиск эффективных, нестандартных подходов к решению педагогических проблем, уметь вводить новейшие технологии обучения, оригинальные педагогические идеи, инновационные методы.

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, компетенции, профессиональная компетентность, юридическое образование, профессионализм, патриот, гражданин.

HERASHCHENKO V. Formation of a competently-oriented title of law in professional training conditions.

The article raises the problem of formation of professional competence of future teachers of jurisprudence. The content of the competence of the teacher of jurisprudence is determined and considered. It is noted that the teacher must possess a number of cultural and professional competences: methodical, communicative, organizational, analytical, research, psychological, and civic. All of them in a complex form professional competence as a function of education and experience of the teacher.

Competence of a specialist with higher legal education is the desire and ability to realize their potential (knowledge, skills, skills, experience, personal qualities) in the professional field. For the successful performance of his professional functions, the teacher of jurisprudence must be both an organizer and a highly skilled and competitive specialist in his field. A modern teacher is called to experiment, to make creative search for effective, non-standard approaches to solving pedagogical problems, to be able to introduce the latest technologies of teaching, original pedagogical ideas, innovative methods.

Keywords: competence approach, competence, competency, professional competence, legal education, professionalism, patriot, citizen.

УДК 378.091.322:001

Голіяд І. С., Березанська К.**РОЛЬ СТУДЕНТА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: НАУКА І АКТИВНІСТЬ**

У статті розглянуто роль студента в навчальному процесі у поєднанні науки і активності. Активність студента є джерелом його розвитку, визначає діяльність і є її рушійною силою. Наука розглядається як діяльність спрямована на отримання нового пізнання та результат майбутнього. Висвітлено різні аспекти діяльності студента в навчальному процесі як одне ціле. Наведено форми наукових заходів для апробації досліджень. Доведено, що сьогодні студент спокійно і виважено може поєднувати науку і активність, при цьому встигати виконувати й інші справи, так як студент наразі стає більш гнучким і мобільним.

Ключові слова: наукова діяльність, активність, навчальний процес, освіта, студентські заходи.

Сьогоднішній темп життя набирає великих обертів, даючи зрозуміти, що люди повинні встигати змінювати себе, свої звички і вміти швидко адаптуватися до певних змін, які виникають у суспільстві. XXI століття – час стрімкого розвитку інновацій і техніки, розуміючи, що такі процеси є незворотними. Постає питання чи може сьогоднішній студент поєднати в собі два важливі напрями: науку і активність.

Проблеми організації самостійної роботи різнобічно висвітлюються в працях А. Алексюка, Ю. Бабанського, В. Бондаря, В. Козакова, І. Лернера, О. Мороза, П. Підкасистого, В. Сластьоніна, Л. Спіріна, Л. Суценко, М. Шкіля, О. Ярошенко, М. Дяченко та ін.

Науково-дослідну роботу студентів як елемент підготовки майбутніх